

DJURENS VÄRLD

Nr 2 2020 Svenska Djurskyddsföreningens medlemstidning

Skolklass

startar fågelprojekt

Hästens perspektiv

viktigt vid ridning

Kattens behov

avgörs av personligheten

Tjäder

Vår största hönsfågel finns i barrskogar i hela landet bortsett från Gotland. Dess karaktäristiska spel på våarna utmärker tjädern - då samlas flera tuppar och hönor på en gemensam spelplats. Tupparna visar där upp ett ritualiserat parningsbeteende med kluckande sång och emellanåt häftiga utfall mot varandra.

Gästriklands landskapsdjur är en stor och tung hönsfågel och förväxlas ibland med orren men tjädern är större och har rundad stjärt. Tuppar och hönor skiljer sig mycket åt i utseende: tuppen är till största del svart och har ett blåskimrande bröst med vita teckningar på vingarna. Längs ögats överkant finns ett rött fält. Hönan är betydligt mindre i storlek och är brunspräcklig med rödbrunt bröst. Båda könen byter fjäderdräkt efter sommaren. De lever i huvudsak ensamma men både hönor och tuppar kan under vintern bilda mindre flockar. Det finns inte någon stark hierarki i dessa flockar, de verkar följas åt utan att ta någon större notis om

varandra. Tjädern föredrar gammal blandbarrskog med stort inslag av tall.

Under de senaste tvåhundra åren har den svenska tjäderstammen minskat under olika perioder. Den högsta kända nivån sågs omkring 1930-talet och början på 40-talet. Beståndet de senaste trettio åren anses dock vara stabilt: 2019 uppskattades antalet till cirka 350 000 tjäderpar i Sverige. Förändrat skogsbruk anses vara en förklaring till tillbakagången i början av 1900-talet. ■

Fakta tjäder (*Tetrao urogallus*)

Ordning:	Hönsfåglar
Familj:	Fasanfåglar
Vikt:	3,5-7 kg
Storlek:	Längd 74-90 cm, vingspann upp till 115 cm. Honan ca 25 cm mindre.
Föda:	Insekter första veckorna, sedan mat från växtriket som tallbarr, örter och bär.
Livslängd:	Ca 10 år

Källa: Svenska jägareförbundet och fageln.se

Innehåll

- 04 Aktuellt på djurskyddsfronten
- 06 Reportage – Kattens personlighet
- 10 Föreningsnytt – Projekt fågelholkar
- 12 Forskning – Hästens perspektiv
- 16 SDF tipsar – Låt djurungarna vara
- 17 Gåvotack
- 18 Mitt husdjur – Katten Lizzy
- 19 Korsord
- 20 På spaning i naturen – Lappuggla

Bli medlem

Ett medlemskap i Svenska Djurskyddsföreningen innebär att du är en röst för djuren.

Medlemsavgift för 2020: 200 kronor.

Ungdom t.o.m. 18 år: 100 kronor.

Årsbetalande juridisk person: 1 500 kronor.

Stödjande medlem: 100 kronor.

Betalning sker till plusgirokonto 55 99 85-7
märk betalningen med namn och adress.

Djurens Värld nr 2 2020

Medlemstidning för Svenska Djurskyddsföreningen. Utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare

Lillemor Wodmar

Redaktör

Louise Cederlöf

Andreredaktör

Annika Wikström

Formgivning

Annika Wikström

E-post

djurensvarld@djurskydd.org

Kommunikationsstrategi

JCW Hållbar Kommunikation

Redaktionskommitté

Johan Beck-Friis

Louise Cederlöf

Annika Wikström

Lillemor Wodmar

JCW Hållbar Kommunikation

Tryckeri

Stjärntryck, Stockholm

ISSN

0291-1545

Omslagsfoto

Mostphotos

Foto

Mostphotos om inget annat anges.

Djurens Värld trycks på miljövänligt papper.

Kontakta Svenska Djurskyddsföreningen

Besöksadress:

Sandsborgsvägen 55,

122 33 Enskede

Expeditionstid, måndag–torsdag: 09.00–15.00.

Lunchstängt: 11.30–12.30.

Expeditionstid, fredag: 09.00–13.00.

Telefon: 08-783 03 68

Hemsida: www.djurskydd.org

E-post: info@djurskydd.org

Coronatider

Detta är kanske ett fantasilöst och uttjatat ämne, men det är svårt att undvika reflektioner om hur coronapandemin påverkar oss alla. Tyvärr påverkar den därmed även djuren, både direkt och indirekt.

I en artikel i den här tidningen kan man läsa om hur gränskontroller, ansträngd ekonomi och läkemedelsbrist slår hårt mot många djur. Ibland handlar det om regelrätt resursbrist som drabbar djur och människor lika illa men i vissa fall har pandemin tydliggjort direkta systemfel i vår djurhållning.

Ett sådant problemområde är de långväga djurtransporter som blir stående i ändlösa gränskontroller, även mellan EU-länder. Situationen blir inte bättre för djuren av att sommaren närmar sig. Redan i mitten av maj rapporterade djurskyddsorganisationen Animal's Angels dagstemperaturer på över 40°C i västra Turkiet och situationen är säkert värre när den här ledaren publiceras. I slutet av april offentliggjorde EU-kommissionen själv dessutom två rapporter om långväga djurtransporter ut ur EU på land respektive till sjöss. Båda visade att de flesta exportörer struntade i gällande transportregler och att avsändarländernas myndigheter misslyckades i sin djurskyddskontroll.

Ett annat, mindre uppmärksammat problemområde, är den ökande handeln med exotiska djur. Forskarna är inte helt överens om källan till SARS-COV-2, viruset som orsakar COVID-19. Men de flesta menar att viruset har överförts från vilda djur till människor som en följd av trängseln och det stora antal djurarter som säljs på kinesiska djurmarknader. Sjukdomen kunde dock lika lätt ha börjat här. EU är en viktig destination för exotiska husdjur, inklusive primater, reptiler och amfibier. De handlas både lagligt och olagligt och transporteras långt för att säljas och förvaras i våra hem, ofta med få eller inga kontroller. Detta är inte bara ett hot mot djurskyddet och människors hälsa, det hotar också den biologiska mångfalden.

Som medlem i SDF kan det då kännas bra att veta att man utgör en viktig motkraft. Genom vår europeiska paraplyorganisation Eurogroup for Animals har vi under våren varit med i flera skrivelser till EUs maktthavare med krav på skärpningar av regler och kontrollåtgärder. Tillsammans är vi starka men en sak har COVID-19 gjort klart: vi kan inte längre skydda folkhälsan utan att också förbättra vår behandling av djur. Det gäller hur vi handlar med, håller eller brukar dem och hur vi hanterar deras naturliga livsmiljöer. ■

Johan Beck-Friis

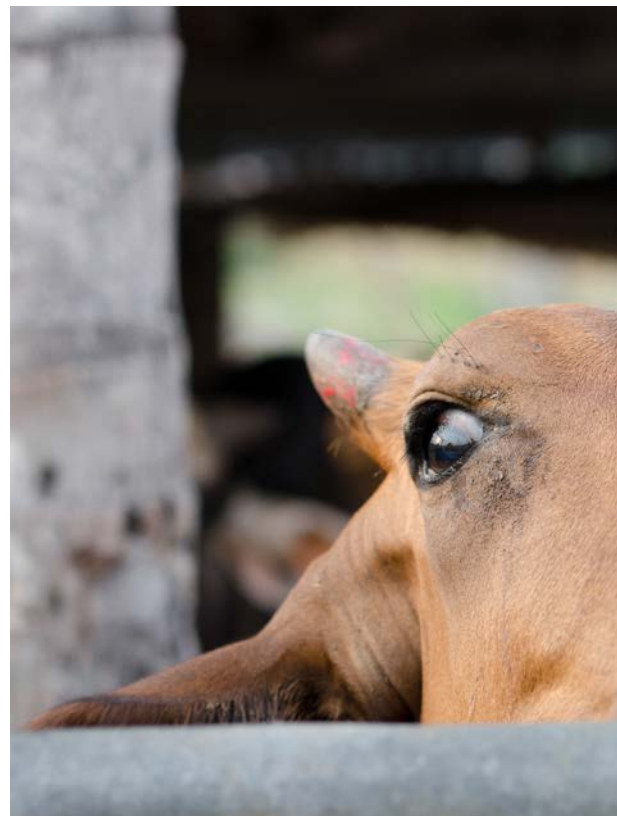
Generalsekreterare, SDF

Minskad konsumtion av griskött

Förbrukningen av kött minskade under 2019 i Sverige med 2,3 procent och hamnade i nivå med 2004 års siffror. Det visar ny statistik från Jordbruksverket. Men variationen är stor mellan köttslagen: störst var minskningen för griskött där konsumtionen nu ligger på samma nivå som under mitten av 1980-talet. Samtidigt ökade förbrukningen av matfågel.

– Konsumenterna reagerar på rön om matproduktionens påverkan på klimat, miljö och hälsa. Djuretik är viktigt för många konsumenter. Just nu är det hett med vego och det finns konsumenter som därför väljer att byta animalieprodukter mot växtbaserat. Samtidigt är en ökad andel av köttet och äggen vi konsumerar producerad i Sverige. Konsumentundersökningar pekar på fortsatt intresse både för vegetarisk och svensk mat, säger Åsa Lannhard Öberg, jordbrukspolitisk utredare på Jordbruksverket. ■

Många djursky till följd av coronakrisen

I samband med coronavirusets spridning världen över har många djurskyddsproblem dykt upp. Djurtransporter har fastnat vid landgränser och djurparker kan tvingas avliva djur på grund av utebliven inkomst.

Under våren har SDF varit med och undertecknat ett flertal brev till EU-kommissionen för att få stopp på transporter av levande djur under coronakrisen. Ett allvarligt problem är att transporter har fastnat i timslånga köer vid nyupprättade gränser mellan olika länder. Vid gränsen mellan Polen och Tyskland rapporterades under mars väntetider på upp till 18 timmar vilket orsakade stort lidande för de utmattade djuren. På lastfartyg som fraktar boskap från EU-hamnar till Mellanöstern och Nordafrika har det kommit rapporter om smutsigt dricksvatten, djur täckta av avföring och för hög

SDF säger nej till jakt på ekorre

I Naturvårdsverkets förslag till jaktöversyn ingår bland annat allmän jakt på ekorre, hermelin och många fågelarter. SDF har i remissvaret skrivit att man inte anser att allmän jakt på ekorre, en hittills fredad djurart, bör tillåtas då motivet för jakt inte är tillräckligt och att djurskyddsriskerna är för stora. Även arter som finns upptagna på Artdatabankens Rödlista finns med i förslaget om allmän jakt, som den nära hotade skogsharen.

– Vi saknar genomgående ett djurskyddsresonemang i förslaget till jaktöversyn. Ordet djurskydd nämns överhuvudtaget inte trots att jakt innehåller flera moment som kan orsaka djuren både fysiskt och mentalt lidande. Dessutom anser vi att inga rödlistade arter ska tillåtas för allmän jakt, säger Johan Beck-Friis, generalsekretärare på SDF. ■

Hemlösas djur fick hjälp

Torsdagen den 27 februari 2020 fick Stockholms hemlösa djurägare hjälp med att få sina hundar undersökta och behandlade. Dagen med fri veterinärvård till utsatta djur arrangeras gemensamt av Hundstallet och Svenska Djurskyddsföreningen och är en återkommande insats som SDF är med och finansierar två gånger per år. I februari fick 27 hundar hjälp på mottagningen i Åkeshov med bland annat allmän hälsokontroll och vaccination, kloklippning och tidsbokning för munskötsel och operationer. ■

Stöd Svenska Djurskyddsföreningens arbete för djuren.

Swisha en gåva till 1230 960708

dddsproblem

temperatur i lastutrymmena. Dessutom har veterinärer saknats ombord som kunnat behandla sjuka och skadade djur.

Även djurparker, tropikhus och akvarier har drabbats av coronavirusets restriktioner. Svenska djurparksföreningen har beskrivit läget som mycket allvarligt och att många djurparker har förlorat hela sin intäktsbas. I april varnade Helle Hegelund Knudsen, ordförande för föreningen Daza som representerar de största djurparkerna och akvarierna i Danmark, att man kan komma att behöva avliva djur om stöd uteblir.

Narkosläkemedlet propofol som används för att söva både människor och djur har blivit en bristvara under coronakrisen. Sveriges Veterinärförbund ifrågasatte i maj Jordbruksverkets och Läkemedelverkets uppmaning till veterinärer om att hålla igen på narkosmedlet då det kan få konsekvensen att djur avlivas istället för att behandlas. ■

Kim Lindbom Carlsson är

Årets djurvän

2020

Kim Lindbom Carlsson har av Svenska Djurskyddsföreningen utsetts till Årets djurvän. Kim är föreståndare på Huskatten Västerås och vice ordförande i Djurhemsförbundet. Hon har lång erfarenhet av katthem och att hjälpa djur i nöd.

Styrelsens motivering till utmärkelsen lyder: "Med kunskap och utbildning i fokus och med ett extremt engagemang och stort hjärta har Kim Lindbom Carlsson alltid arbetat för kattens välfärd och status i samhället."

Grattis till priset!

– Tack, jag är både glad och rörd. Det är mycket roligt att bli uppskattad för arbetet jag gör.

Berätta, vem är du?

– Jag har jobbat på Huskatten Västerås i drygt fyra år och innan dess var jag ansvarig på ett katthem i Enköping i tolv år. Mitt engagemang gäller alla slags djur, genom åren har jag tagit hand om många övergivna djur i mitt hem: kaniner, marsvin, hästar och hundar. Men även igelkottungar och ekorrar. Och det skadade rådjuret Göran.

Vad anser du är den viktigaste frågan när det gäller katter?

– Självklart är obligatorisk id-märkning och registrering viktigt. Men vi måste få kattägaren att förstå att det inte räcker att bara chipmärka, de måste själva se till att registrera katten. Det görs inte av veterinären. På Huskatten får vi in många katter som är id-märkta men inte registrerade, då är det svårt att hitta ägaren. Vi behöver också få bort gamla myter om katten, som att de måste ha en kull med ungar innan de kastreras och att en katt klarar sig ensam hemma med lite torrfoder när man reser bort.

Hur märker ni av coronakrisen på katthemmet?

– Så fort vi får in en katt nu blir den tingad direkt. Det såg vi inte förut. Men det är viktigt att ställa frågor: Hur blir det för katten när du börjar jobba? När du ska på semester? Är det ett "för-alltid-hem" katten får eller bara ett hem under corona?

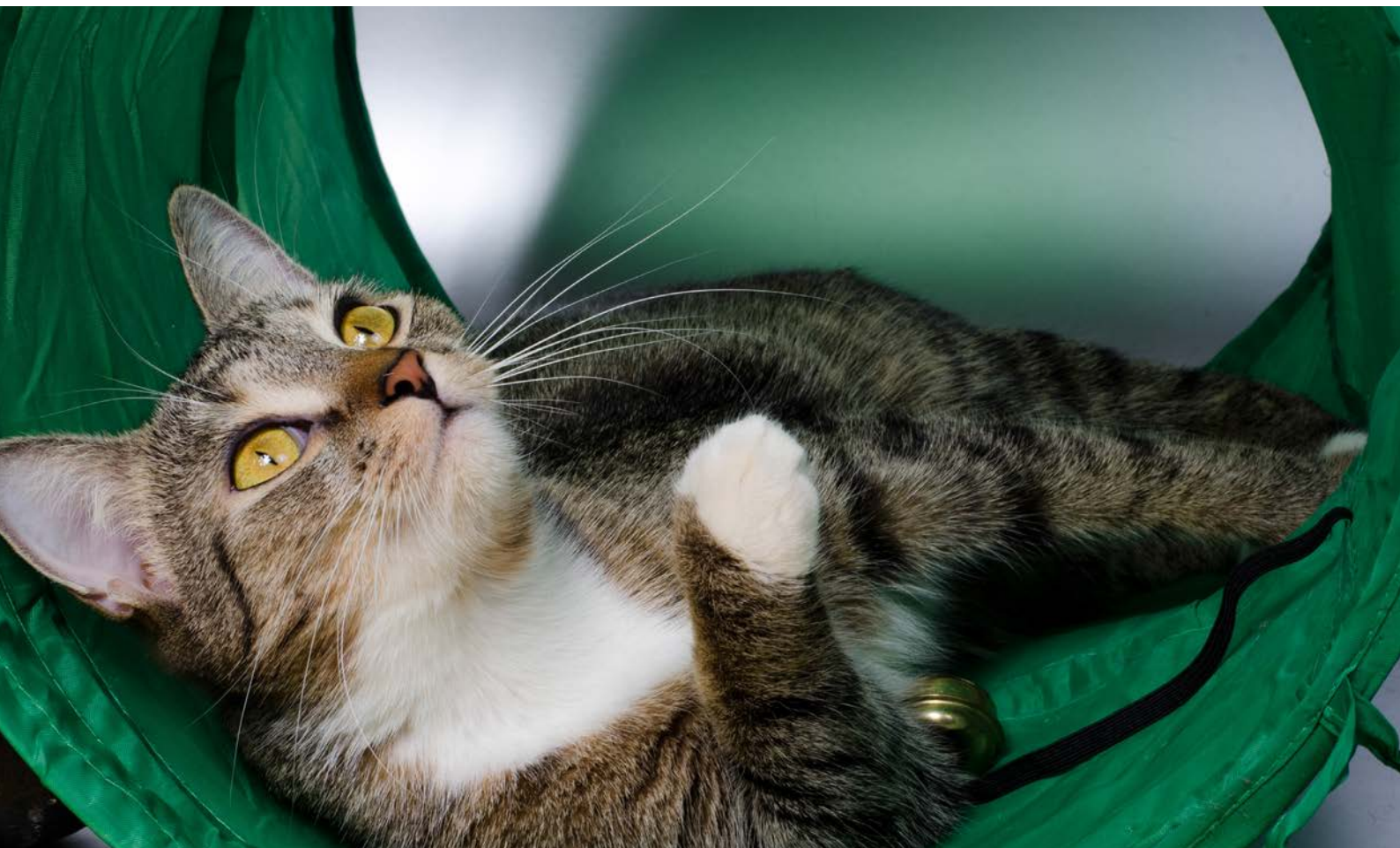
Vad ska du göra för prispengarna?

– De ska jag lägga på utbildning. Jag har gått många kurser både i Sverige och i England tidigare och trots att jag jobbat med det här i många år blir man aldrig fullärd. Det finns alltid kattkunskaper att fylla på. Kanske blir det också några klösmöbler till de fem katter jag har hemma. ■

Kim med en av katterna på Huskatten Västerås.

Helena Lund/Sveriges Radio

En katts personlighet

Många katter överges och avlivas på grund av olika beteendeproblem. Men ofta beror dessa upplevda problem på att man inte förstår vilken typ av katt man har att göra med – och att de har olika behov. Med ökad kunskap och förståelse för katters personligheter skulle många inte behöva avlivas, enligt kattexperten och veterinären Alan Corber.

Text: Louise Cederlöf

I Nordamerika hamnar hälften av alla katter till slut i djurhem och en tredjedel av dem lämnas in eller överges på grund av ”problembeteenden” som egentligen skulle gå att förebygga. Dessutom: av de katter som hamnar på djurhem avlivas hela 42 procent till följd av olika beteendeproblem, eller oönskade beteenden. Detta enligt statistik från 2016.

– Det är en hisnande siffra. Och det beror på att man missförstår katten, säger den världsledande kanadensiske kattveterinären Alan Corber som i mars höll en interna-

tionellt webbsänd föreläsning om hur man kan förbättra miljö och berikning för katter i djurhem.

Alan Corber ger ett exempel som många veterinärer och människor som jobbar med omplacering av katter kan känna igen:

En katt tas till en veterinärklinik av sin ägare för att den kissar på olämpliga ställen eller utanför lådan. Katten är överviktig, har ledproblem, svårt att gå och kan inte ens ta sig i lådan trots att den står alldeles intill. Veterinären föreslår viktminskning och medicin mot ledsmärtan. Ägaren vill

inte göra den insats som krävs utan insisterar på avlivning eftersom man tycker att katten har dålig livskvalitet.

– Vi som jobbar med katter har alla hört liknande historier. Men det som uppfattas som ett beteendeproblem beror istället ofta på stress eller sjukdom.

Precis som människor är katter individer med olika karaktärsegenskaper och vanor. Alan Corber berättar om ett nyligen framtaget system för att belysa just hur komplext kattens beteende är där 23 unika faktorer har identifierats. För att förenkla har man sedan skalat ner det till två grundläggande grupper: aktiva katter och passiva katter.

En aktiv katt är utåtriktad, tycker om uppmärksamhet och har alltid något ”på gång”. En passiv katt däremot är mer tillbakadragen, gömmer sig gärna under möbler, tycker inte om nya människor, höga ljud och behöver mer tid för att vänja sig vid olika situationer. De två personlighetstyperna har olika behov framför allt när det kommer till miljö och berikning, men de har också olika sätt att hantera stress på.

Den passiva kattens sätt att reagera på stress är genom rädsla, oro och defensiv aggression vilket innebär att den försöker skydda sig själv. Till exempel genom att huka sig

och göra sig mindre, böja svansen inåt längs kroppen och närma sig motståndaren från sidan och inte framifrån.

– En passiv katt kommer att springa och gömma sig när ägaren tar hem den första gången, eller om nya människor kommer till hemmet. Den kan matvägra tills den vet att den är säker och kan också börja markera med urinskvättande. För den passiva katten handlar allt om säkerhet och den behöver därför en annan typ av miljö än den aktiva katten.

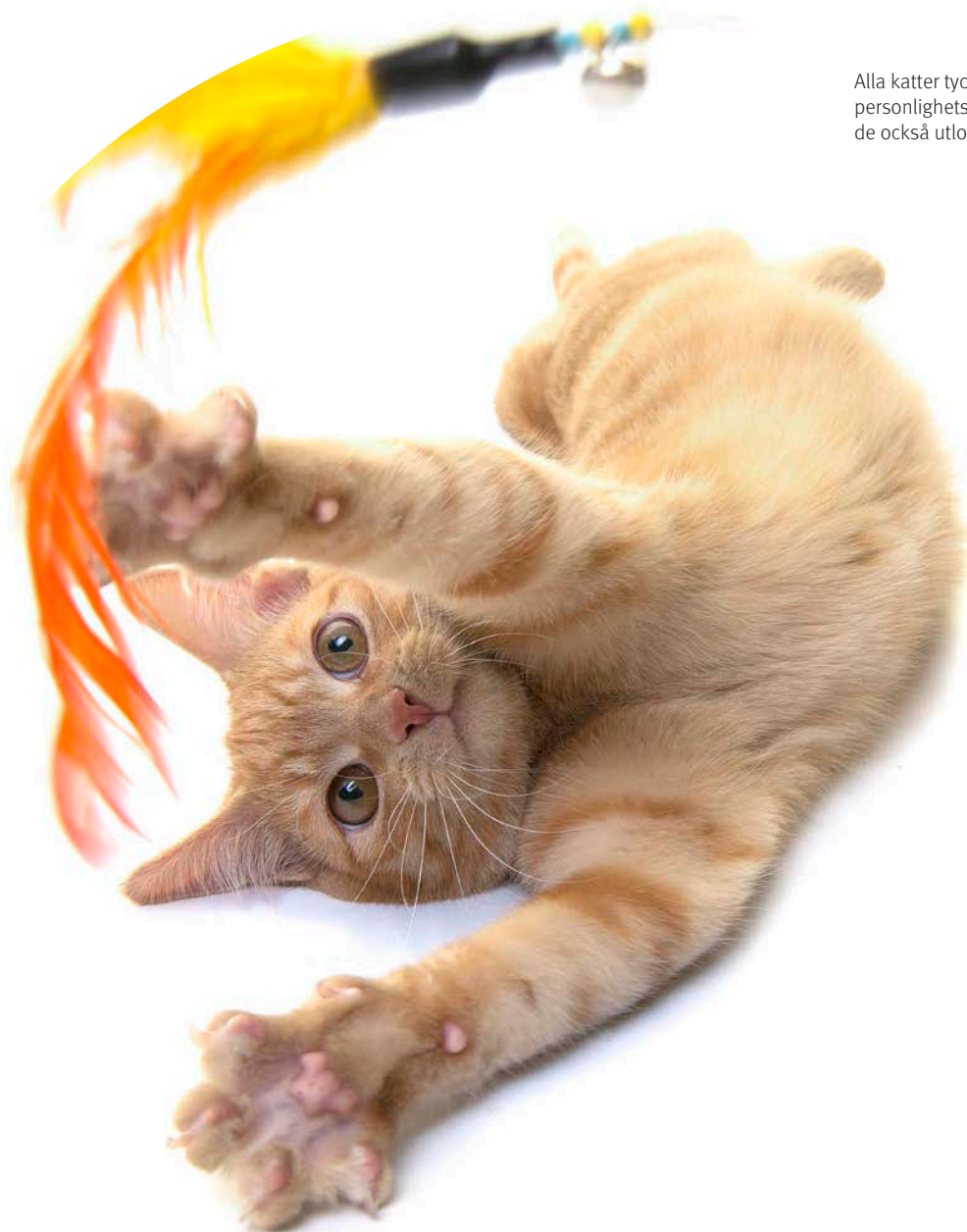
Den aktiva katten reagerar på stress genom frustration, blir än mer aktiv och börjar jaga på ett mer aggressivt sätt. Den kan börja utforska sin omgivning på ett överdrivet sätt; vandra från rum till rum, klösa på dörrar och låta högljutt. Även den aktiva katten kan börja urinmarkera när den är stressad och bli aggressiv på ett opassande sätt. »

”

**Precis som människor
är katter individer
med olika karaktärsegen-
skaper och vanor.**

Lådor eller kartonger som ställs både upprätt och vända upp och ner är bra och billiga knep för att stimulera katten.

Alla katter tycker om att leka, oavsett personlighetstyp. Genom leken får de också utlopp för sitt jaktbehov.

» – Många kattägare ser inte de här beteendena som tecken på stress, de tror att allt är bra, att det bara är så deras katter är men jag menar att det är precis motsatsen: katterna reagerar på någon form av brist i sin omgivning.

Så vad behöver en katt? Man brukar prata om fem punkter som måste tillgodoses i en katts miljö för att den ska må bra. De gäller framför allt katter i djurhem, där många katter hålls tillsammans, men råden är också relevanta för katter i hemmiljö, inte minst om där finns flera katter. De fem punkterna är:

- En säker plats.
- Flertaliga och separata stationer med mat, vatten, låda, sovplats, klösbräda etc.
- Möjlighet att leka och jaga.

- Positiv, kontinuerlig och förutsägbar kontakt med människa.
- Respekt för katters luktsinne.

Dessa fem punkter täcker grundläggande behov för både passiva och aktiva katter. Men de behöver anpassas efter personlighetstyp, menar Alan Corber. Den passiva katten behöver till exempel ett ställe att gömma sig på, där den kan dra sig undan och känna sig säker. Lådor eller kartonger som ställs både upprätt och vända upp och ner är bra och billiga knep. För den aktiva katten behöver man få till mer mental stimulans, exempelvis genom hyllor placerade i fönster.

Han tipsar också om aktiverande foderleksaker, som brickor eller bollar där maten kan gömmas i. Den passiva katten bör ha stationära sådana, som inte rör sig eller låter för mycket. Den aktiva katten däremot mår bra av motsatsen, den behöver

utmaningar och något att göra, ”ett jobb” helt enkelt. Då är det bra att ha flera olika utfodringsleksaker med varierande svårighetsgrad.

– Syntetiska feromoner kan också vara till hjälp för att reducera stress, liksom noggrann och daglig rengöring av såväl låda som mat- och vattenskålar eftersom kattens luktsinne är välutvecklat.

Interaktiva matleksaker förser inte bara katten med mat, de är också bra för att tillgodose behoven av jakt och lek. Katter jagar i snitt 3,5 timmar per dygn och Alan Corber understryker hur viktigt det är att de får utlopp för det beteendet. Särskilt viktigt är det för de aktiva katterna.

– Laserpekare är ett utmärkt lekalternativ för aktiva katter. De behöver få möjlighet att fullfölja hela jaktkedjan med att smyga, jaga och till slut döda och kanske äta sitt byte. Det går att efterlikna det med laserpekare och belöning i form av kattgodis på slutet.

Den passiva katten bör dock inte ha för interaktiva

leksaker, där bör man fokusera mer på positiv förstärkning och en lugn, otvingad kontakt mellan katt och människa. Klickerträning passar de passiva katterna bra och alltid, oavsett personlighetstyp, bör man undvika bestraffning, poängterar Corbin.

Faktum är att sättet man (på djurhem) interagerar med katterna påverkar deras möjligheter att bli adopterade. Alan Corber berättar om en studie där en grupp katter under 21 dagar fick förutsägbart och positivt omhändertagande av samma människor varje dag. Det resulterade i att 70-75 procent av katterna fick nya hem. De katter som istället fick inkonsekvent och oförutsägbart hantering, och som togs om hand av olika personer, omplacerades bara i 45 procent av fallen.

– De hade nästan 30 procents mindre chans att få nya hem. I den första gruppen kunde man se att stressen var betydligt mindre och katterna var inte lika rädda som i den andra gruppen. Det är fascinerande att vi kan påverka deras möjligheter genom vårt sätt att vara och därmed undvika onödiga avlivningar. ■

”

Interaktiva matleksaker förser inte bara katten med mat, de är också bra för att tillgodose behoven av jakt och lek.

Här väcks barnens känsla för djur och natur

För en tid sedan fick SDF en förfrågan om att sponsra en skolklass som jobbar med ett fågelprojekt. 26 fågelholkar inhandlades som byggsatser och ska sättas upp i skogen bakom Akers friskola i Åkersberga.

Text: Louise Cederlöf Foto: Katarina Wigren

Det är klass 3 på Akers friskola i Åkersberga utanför Stockholm som på initiativ av läraren Katarina Wigren startat ett projekt om fåglar tillsammans med kollegerna Jessica Olsson och Malin Kero. Idén har Katarina haft länge men det var först när hon fick ansvar för lite äldre barn som hon kände att det skulle gå att genomföra.

– Jag är från Vemdalen och uppvuxen med föräldrar som alltid älskat djur och natur. Under mina resor norrut sitter på båda sidor om vägen fågelholkar i alla möjliga färger. Det var så jag fick idén, tänkte att det här skulle man kunna göra något kul av.

”

Drömmen är att vi ska kunna sitta i skogsbacken och se när småfågeln tar sina första flygturer.

Sagt och gjort. Katarina kontaktade Svenska Djurskyddsförbundet och ansökte om bidrag för att köpa in 26 fågelholkar. Under påskveckan hämtade hon byggsatserna, plus några bonusholkar som tillverkats av den lokale snickaren och fågel-fantasten Teodor Wilsson som driver "Teodors fjäderfä och bisysslor" i Åkersberga.

Byggsatserna ska först målas, därefter monteras och sättas upp i skogen bakom skolan. Parallellt kommer eleverna att "forska" om olika fågelarter.

– Vi har haft lottdragning om vilken fågel varje elev ska bli expert på. Vi har holkar för blåmes, talgoxe och stare.

Tanken är att eleverna ska skriva en faktatext om den fågel man tilldelats. Till deras förfogande har Katarina dammsugit skolan, och sitt eget hem, på alla fågelböcker hon hittat.

Dessa står samlade i en hylla utanför klassrummet. Skulle de köra fast kan det i sista fall vara tillåtet att googla.

– Men vi vill att de ska lära sig att läsa och söka information i böcker först och främst.

Projektet spänner över flera ämnen som NO, bild och träslöjd. Men också svenska då eleverna ska skriva sagor om fåglarna.

– Där får de använda alla sina färdigheter i det svenska språket; lägga upp en historia, göra en tankekarta, använda spänning och humor. Sedan är det meningen att de ska läsa upp sagorna för de yngre förskoleklassbarnen.

En av uppgifterna består av att spela in fågelläten ute i naturen. Eleverna ska spela in lätena på sina telefoner, kanske hemma i trädgården under eftermiddagen eftersom mobiltelefoner inte får användas under skoltid.

– Jag spelade in en koltrast hemma i min trädgård och spelade upp sången för barnen när vi var i skogen. Genast hörde vi en koltrast som svarade på inspelningen. Det var så härligt att höra. Överhuvud-taget tycker barnen att det här är väldigt roligt,

”Det är viktigt att eleverna får med sig en känsla för djur och natur, att det vi gör faktiskt kan hjälpa djuren.

de ser fram emot dagarna vi jobbar med fågelprojektet.

Och även om det inte hinner flytta in några fåglar i holkarna i år, de sätts upp lite för sent för det, kommer eleverna kunna följa utvecklingen under flera år framöver. Nästa år, när de går i 4:an, kommer deras klassrum att ha utsikt mot fågelholkarna.

– Drömmen är att vi ska kunna sitta i skogsbacken och se när småfåglarna tar sina första flygturer. Det är ju helt magiskt att få vara med om.

Vad hoppas du att eleverna tar med sig från det här projektet?

– Dels själva kunskapen, att det är roligt att känna igen fåglar och fågelläten. Kan man fem fåglar är det bättre än att inte kunna någon, och den här klassen kan snart 26! Jag tycker det är viktigt att eleverna får med sig en känsla för djur och natur, att det vi gör faktiskt kan hjälpa djuren. Klassen har samarbetat så fint och visat stort intresse av att hjälpa varandra i detta projekt, både med det rent praktiska och att hjälpa varandra att hitta fakta och kunskap i de olika böckerna. De har blivit mästare på att läsa register. ■

Jonathan målar en starholk i en härlig blå färg med vita molntussar.

Förklädena är på och Tiki och Emilia börjar bli klara med sina regnbågsholkar.

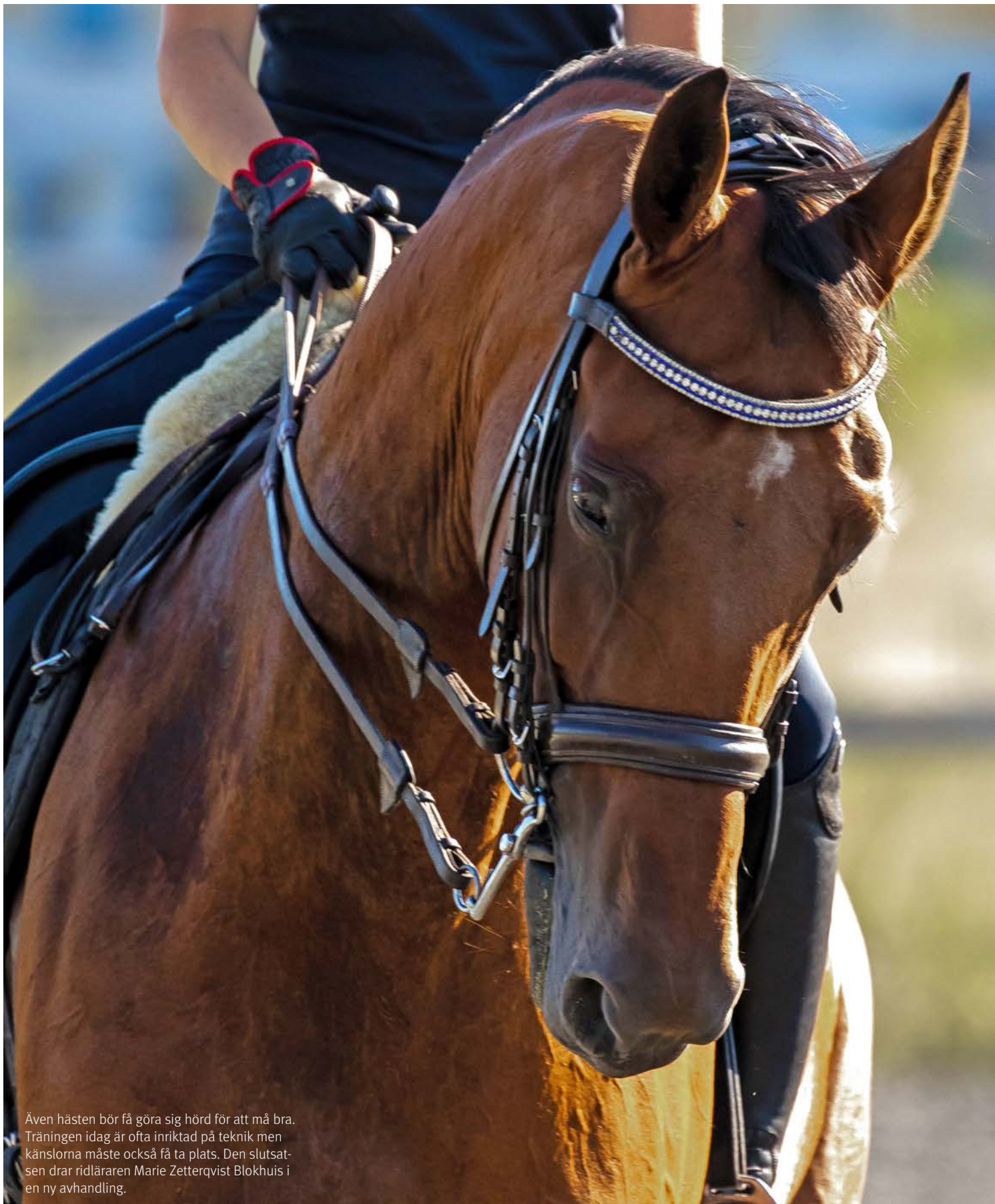
Hedvig och Laura har jobbat hemma under våren med sina fågelholkar.

Elever i årkurs 3 på Akers friskola målar fågelholkar i alla tänkbara kulörer. Projektet spänner över flera skolämnen och barnen lär sig fakta om många olika fågelarter.

Fågelholkarna kom som byggsatser och behövde monteras innan de målades.

Även hästen bör få göra sig hörd för att må bra. Träningen idag är ofta inriktad på teknik men känslorna måste också få ta plats. Den slutsatsen drar ridläraren Marie Zetterqvist Blokhuis i en ny avhandling.

Hästens

perspektiv viktigt

”Dålig kommunikation mellan ryttare och häst kan få förödande konsekvenser och i värsta fall leda till olyckor.

Det är samarbetet som är själva målet vid all ridning. Men kommunikationen som sker mellan ryttare och häst är ofta ensidig och det är ryttarens röst som räknas. Även hästen bör få göra sig hörd för att må bra, enligt en ny avhandling av ridläraren Mari Zetterqvist Blokhuis.

Text: Beata Hansson

Mari Zetterqvist Blokhuis som nyligen disputerade i den praktiska kunskapens teori vid Södertörns högskola, har noterat att en bra kommunikation mellan häst och ryttare är a och o. Men det är också något som är mycket svårt att lära ut.

– Träningen idag är ofta inriktad på teknik men känslorna måste få ta plats. Vi måste observera hur vi blir bemötta av hästen och hur samspelet är oss emellan. Vi måste reflektera mer. Ska man lära sig måste man tänka också. Ifrågasätta. Ju mer man uppmärksammar hästen som individ och noterar vad den vill och tycker om, desto mer har man att vinna.

Hon menar att dålig kommunikation mellan ryttare och häst kan få förödande konsekvenser om det vill sig illa. Såväl ryttarens som hästens välbefinnande riskerar att bli lidande och i värsta fall kan det leda till olyckor.

Studien inleddes med Mari Zetterqvist Blokhuis egen häst. Hon började

använda diktafon när hon red. Hela tiden berättade hon högt vad hon gjorde, tänkte och kände. ”Nu börjar jag trava, hur känns det? Går han rent, finns det någon stelhet, i så fall var? Om jag flyttar vikten i sadeln hur reagerar min häst? Vad händer när vi tappar kontakten?”

Hon gick vidare med att djupintervjua nio tränare och deras elever. Sammanlagt blev det tjugosju ryttare som på sina egna hästar fick vara med i studien.

– Tränaren ser ofta sig själv som ett medium mellan häst och ryttare eller som någon av de intervjuade kallade sig, en ”äktenskapsförmedlare”.

Hon kunde notera att tränarna använde sina egna praktiska och kroppsliga kunskaper för att hjälpa ryttare lösa olika typer av problem under träningen. Men de hade ofta svårigheter att beskriva hur de själva kommunicerade med hästen och det var knepigare för dem att beskriva hästens roll under ridträningstillfället. De var heller inte så bra på att förklara varför de sa som de gjorde.

– Det visar att hästen inte riktigt får plats, att hästen är ganska osynlig i kommunikationen och i ridundervisningen som sker idag.

Att hästens perspektiv fortfarande är nedvärderat i pedagogiken märktes tydligt även när hon ställde frågor till ryttarna om hästens roll i deras kommunikation.

– De blev ofta lite ställda. Och undrade hur jag menade eller om det var en kuggfråga. Men om ryttaren inte kan beskriva hästens roll så blir det liksom en blind fläck hos ekipaget. Vad vill hästen, vad kommunicerar den till oss?

Mari Zetterqvist Blokhuis med sin häst.

Foto: Harry Blokhuis

» Det handlar alltså inte bara om att få hästen dit vi vill. De är en etisk fråga också, poängterar hon.

– Det är viktigt att vi börjar fundera på de här frågorna, annars finns det risk att människor utanför sporten undrar vad vi gör med våra hästar. Ska de flyga från ett land till ett annat för att tävla? Det är vi människor som använder hästen för tävling och som fritidssysselsättning. Vi använder dem som varor. Då är det viktigt att man gör det på ett sätt som respekterar hästen som individ, säger hon. Tävlingshästarna byter ofta ägare och relationen mellan ryttare och häst riskerar att sättas lite i andra hand.

När användningsområdet för en häst idag har blivit stort, inte bara på

tävlingsbanan utan även som verktyg i ledarskapsutbildningar och i rent terapeutiska situationer med exempelvis funktionsnedsatta barn, måste vi se över vår relation.

– Hästen har blivit den som ofta får uppgiften att lära människan trygghet, då behöver vi även låta hästen uttrycka sina känslor jämt mot oss.

Grunden till studien lades för flera år sedan när hon började intressera sig för hur ryttarens sits påverkar hästen. Tanken efter många års ridundervisning hade fått fäste i henne, att det saknades något viktigt i samarbetet mellan häst och ryttare.

– Ryttarna har ofta en tendens att driva på samtidigt som de håller hårt i tyglarna till hästens mun. Det är bara

ett av exemplen som gjort mig funderad över hur de egentligen tänker kring sitt samspel med hästen. Men det räcker inte med att bara rida, man måste umgås med hästen.

Pedagogiken inom ridsporten bygger mycket på gamla traditioner och undervisningsfilosofin kommer från det militära.

När antalet ryttare och ridskolor ökade under 1970- och 80-talen hade de flesta ridlärarna en militär bakgrund. Detta är något som levt kvar inom sporten och fortplantat sig i undervisningen, säger Mari Zetterqvist Blokhuis.

– I gamla ridhandböcker kan man tydligt se att hästar betraktas enbart som objekt.

Att lastas in ensam i en hästtrailer och åka iväg för att tävla i en främmande miljö är emot hästens natur, menar Mari Zetterqvist Blokhuis.

Även flera av de hjälptyglar som ofta används inom ridsporten kan hindra hästen från att röra sig på ett naturligt sätt.

Nu vill hon se nya och moderna träningsmetoder där ryttarna får ta mer ansvar över sin ridning, eftersom varje ekipage har sin unika relation.

– Framför allt behöver man tänka på vad man kan utsätta en häst för. Jag tror studien kan göra att vi tittar mer kritiskt på vad vi gör inom ridsporten.

Exempelvis menar hon att vi behöver reflektera kring att det faktiskt är emot hästens natur att lastas in ensam i en hästtrailer och åka iväg för att tävla i en främmande miljö, men också kring att flera av de hjälptyglar som ofta används inom ridsporten och hindrar hästen från att röra sig på ett naturligt sätt.

De pedagogiska nytankarna i hennes studie är emellertid även de mycket gamla. Husfilosofen i detta arbete har varit Aristoteles.

– Aristoteles talade om att människans praktiska kunskapsförmåga omfattar två kompletterande sidor som kallas fronesis och teckne. Fronesis är den grundläggande, erfarenhetsmässigt utvecklade förmågan att välja vad som är moraliskt lämpligt att göra i en vis situation. Medan teckne är förmågan att tekniskt kunna utföra något. Det handlar alltså om två praktiska färdigheter som kompletterar varandra.

Hon förklarar att vi söker en praktisk kunskap som är något som känns i kroppen och kommer genom erfarenhet.

– Förr ville man ofta provocera fram olydnad hos hästen, man ville nå ett slags borte gräns och jobba sig tillbaka från den. Men det ser vi allt mindre av idag. Och man ska inte behöva bråka sig till nya färdigheter.

Att vi under senare år har börjat se hästarna mer som tänkande och kännande varelser är ändå tydligt.

– Hästar är otroligt känsliga varelser och är du som ryttare positivt inställd så märker hästen det. Och det är grunden till all konstruktiv ridning. ■

”

Hästar är otroligt känsliga varelser och är du som ryttare positivt inställd så märker hästen det.

FAKTA

Mari Zetterqvist Blokhuis är utbildad ridlärare med examen i pedagogik. Med avhandlingen "Interaction between rider, horse and equestrian trainer: a challenging puzzle" blev hon första doktorand att disputerat i ämnet den praktiska kunskapens teori från forskarutbildningen Kritisk kulturteori.

Låt djurungarna vara kvar i naturen

Text: Jan-Åke Hillarp

1. Djurungar ska aldrig betraktas som övergivna om inte mamman påträffats död.
2. Misstänks en fågelunge eller fågelkull vara övergiven ska den övervakas dolt på långt håll och under många timmar för att konstatera att den inte matas. Har man inte tid att övervaka den, så är den inte övergiven.
3. Vilda djur får inte omhändertas av privatpersoner mer än 48 timmar. Dessa timmar kan bli förödande för en djurunge om man inte har kunskap om hur den ska skötas.
4. Djurungar tillhör jakträttsinnehavaren - att ta hem dem är detsamma som tjuvjakt.
5. Tänk på att föräldrarna är bäst på att föda upp sina egna ungar. I vissa fall duger dock fosterföräldrar av den egna arten.
6. Om du är tveksam, ta alltid kontakt med någon som kan arten innan du tar in ungen som misstänks vara övergiven.
7. Fler djurungar dör varje år på grund av missriktad djurvänlighet än av att folk låtit bli att ingripa.
8. Tron att djurungar som rörts av människor inte accepteras av sina föräldrar är felaktig.

Boktips

”Så tar du hand om skadat vilt”

Att ta hand om skadade vilda djur upphittade i naturen kan vara frestande för djurvännerna men det kräver en ordentlig portion eftertanke, utbildning och kunskap.

”Så tar du hand om skadat vilt” är en fullspäckad faktabok av veterinär Kalle Hammarberg och biolog Jan-Åke Hillarp. Den riktar sig framför allt till den som har siktet inställt på att bli viltrehabiliterare även om författarna är noggranna med att påpeka att boken inte ersätter den teoretiska och praktiska kunskap som man får genom utbildning. Och utan utbildning får man inte hantera vilda djur i mer än 48 timmar. Men den torde ändå vara värdefull för alla som på något sätt kommer i kontakt med skadade vilda djur, som djursjukhus, myndigheter och djurintresserade privatpersoner.

Boken är utgiven av Katastrofhjälp - Fåglar och Vilt, KFV, med ekonomiskt stöd av Svenska Djurskyddsföreningen och tar metodiskt upp allt som är värt att veta i ämnet: från praktiska första hjälpen-åtgärder och djurfakta till juridik och etik.

Just den etiska aspekten lägger författarna stor vikt vid inledningsvis. För det finns en rad frågor man bör ställa sig innan ett vilt djur omhändertas och rehabiliteras: Bör

alla djur vårdas eller ska naturen få ha sin gång? Är det rimligt att behandla och rehabilitera en bofink på samma sätt som en pilgrimsfalk? Ska vi rädda djur som när de åter släpps fria kan skjutas under jakt? Många frågor har inga självklara svar men det är frågor man ändå måste ta ställning till den dagen man står med ett skadat djur framför sig. Då kan den här boken, med sina praktiska instruktioner och vetenskapliga grund, vara till hjälp. Här finns kapitel som beskriver ”Tvättning av oljeskadad fågel”, ”Skadebedömning” och ”Avlivning av sjukt eller skadat vilt” med konkreta och pedagogiska förklaringar. Många av de beskrivna situationerna illustreras av författarnas egna bilder. Ett litet uppslagsverk i ämnet helt enkelt.

Av Louise Cederlöf

Så tar du hand om skadat vilt

Författare: Kalle Hammarberg och Jan-Åke Hillarp
Förlag: Djurdoktor
Antal sidor: 200
Ca-pris: 319 kr
ISBN: 9789151930435

Gåvo-
givare

Varmt tack alla gåvogivare

GÅVOR

Till stöd för hemlösa djur

Ann Karlsson	Kristianstad	Elisabeth Dahlqvist-Krasowska	Uppsala	Marianne Backman	Östhammar
Anna Lax		Ellen Benktander	Stockholm	Merja Jokinen	Lidingö
Anna Maria Piotrowski	Skogås	Else-Marie Ottosson	Solna	Mia Pilgrim	Solna
Anne Marie Bergby	Bromma	Emma Karlsson Alm	Västerås	Monica Mejerwall	Rosersberg
Anne Thelander	Hägersten	Erika Holmberg Dahl	Västerhaninge	Petra Nordmark	Österhaninge
Annika Francke	Stockholm	Hanna Rendling Rosén	Tullinge	Rania Khatib	Stockholm
Bettina Hentze	Sala Rydsgård	Heléna Rosander	Gävle	Rebecca Edwards	Täby
Birgitta Ubbens	Bromma	Inger Backström	Hammarstrand	Sara Friman	Uppsala
Björn Mejerwall	Rosersberg	Kristina Bihlar	UpplandsVäsby	Sara M Lager	Älvsjö
Carin Wetterlöf	Bandhagen	Lena Borgström		Susanne Sabel	Årsta
Caroline Arkefjord	Skänninge	Lena Landgren	Helsingborg	Thérèse Carlzon	Växjö
Catharina Book Gustavsson	Björklung	Lena Torsson		Therese Nilsson	
Charlotte Hell	Stockholm	Linda Tornblad	Nyköping	Thomas Homman	Borlänge
Christina Friström	Örkellunga	Lisbet Karlsson	Hofors	Ulla Norin	Hudiksvall
Ebba Karlsson	Grums	Lola Biverstedt	Täby	Ulrika Carlsson	Sollentuna
Elin Agestam	Aneby	Maj-Britt Blom	vedala	Yvonne Brink	Sparreholm
Elisabet Lööv	Stenhamra	Malin Åkerblom	Uppsala	Yvonne Nilsson	Linköping

Till stöd för coronasmittades djur

Agneta Fryxell	Färjestaden	Khille	Stockholm	Peter Fors	Kalmar
Beatrice Garhed	Källered	Lars Neckman	Vaxholm	Sofia Karlsson	
Elin Kjellberg		Marie Utling Agelii	Ekerö	Susan Larsson Lekberg	Stockholm
Hanneke Bonthuis	Bromma	Nash och Priya Sawhney	Stockholm	Åsa Enström	Borgholm
Hans Dahlberg	Bromma	Niclas Lennart Landgren	Haninge		

Övriga gåvor

Barbro Dahlqvist	Härnösand	Hermansson	Hedared	Payex Sverige (Fonus)	Visby
Bengt Klasson	Hedemora	Jan Malmgren		Regina Nair	Malmö
Bent Eriksson	Ljungby	Jens-Peter Olsson	Tungelsta	Rose-Marie Nyqvist	Bromma
Caroline Mandoki	Tyresö	Josef Friedinger	Stockholm	Sandra Rodewald	Kinna
Cathlin Öst	Rolfstorp	Kim Mellin	Vingåker	Stig Grasser	Göteborg
Erika Tengroth	Bromma	Marija Nilsson	Täby	Sven Olof Pettersson	Köping
Evi Esperk	Bagarmossen	Martin Niklasson	Mellerud		
Hemen Fatah	Gråbo	Monica Israelsson	Hässelby	Grattis Maja	Båstad
Ingrid Joelsson		Olga Lorens	Uppsala	Emelie Oskarsson	

TILL MINNE AV

Bernt Lindskog

Rakel Hägglund Sundsvall

Åke Åsheim

Christina Smith Stockholm

Lillemor Samuelsson

Solveig o Sonja med Familjer Katrineholm

Lilly Sandberg

Roland Berndt Älvsjö

Anne-Marie Zakrisson

Inger Karlsson Östersund

Monika Pettersson

Barbro Hallkvist och Maj-Britt Jönköping
Birger Pettersson Kungsör
Bo Johnzon Hässleholm
Britt-Marie Söderberg Grycksbo
Ewa Larsson Rejmyre
Göran Bång Järfälla

Roger Norlin

Karin Malmeby, Mikael Refennig Rockneby

Birgit Hellsten

Marie Björklunger & Göran Andersson Spånga

Gretha och katten Lizzy

Text & foto: Annika Wikström

Hemma hos sexåriga Gretha och hennes familj bor katten Lizzy, 2 år. Lizzy är en liten grå honkatt som familjen hämtade hos släktingar i Östersund när hon var en liten kattunge.

Bilresan från Östersund var lång. Att åka bil är inte det roligaste Lizzy vet men hon följer ändå snällt med när familjen åker bort. När hon kommer fram är det desto roligare. Oftast har hon kommit ut på landet och då gillar hon att vara ute och se sig omkring. Annars är Lizzy en innekatt som inte alls är road av att vara ute i Kärrtorp där hon bor. Kärrtorp är en förort till Stockholm och trots att det är ett lugnt område med mycket grönska passar det inte riktigt fröken Lizzy, som helst ligger inne och sover.

– Lizzy sover gärna hos min storasyster Märtha eller med min ettåriga lillebror Valfrid i hans spjäsäng, säger Gretha. Men hennes bästa ställe att sova på är nog pappas och Sannas säng. Där sover hon hela natten. Hon sover ganska mycket på dagarna också och då är hon lite tråkig.

Idag vankas det lyxmat. I vanliga fall får Lizzy torrfoder, men nu håller Gretha upp burkmat i hennes skål och det är populärt. Lizzy slickar snabbt i sig det godaste.

– Hon äter alltid upp gelén som ligger ovanpå maten först. Sen lämnar hon maten och går iväg och gör något annat. Ibland leker hon med mig när jag klär ut mig till katt. Förut hade jag en kattdräkt med en lång svans som Lizzy tyckte om att jaga. Men annars tycker hon om att busa med ett snöre som jag springer runt med. Då springer hon efter. Hon tycker också om att leka med sina låtsasräkor, fast de inte går att äta, säger Gretha.

När Lizzy tagit en lagom lång paus går hon tillbaka till sin matskål. För precis som många katter gillar hon att alltid ha en liten munskål kvar i matskålen.

I badrummet har Lizzy sin kattlåda. En rosa. Är man innekatt måste man ha en egen låda att gå på. Där finns också en skål med rinnande vatten. Det är Lizzys vattenskål. Hon tycker om att dricka vatten som är i rörelse, därför har hon den här skålen. Många katter gillar inte heller att ha vattenskålen precis bredvid matskålen, så det här blir en bra lösning.

Lizzy är en väldigt snäll katt som tycker om att mysa, men hon gillar inte att man bär runt på henne. Man får klia henne bakom öronen istället, det tycker hon om berättar Gretha. ■

Gretha har krupit upp i soffan med en bok. Lizzy är nyfiken och vill vara med.

Det här var en bra plats att mysa på tycker Lizzy, som gärna väljer den soligaste platsen i soffan.

Namn: Gretha Guldbrandzén

Ålder: 6 år

Husdjur: Katten Lizzy

Bor: Lägenhet i södra Stockholm

Fritid: Pyssla och busa med Lizzy

Vill du, som är högst 18 år, berätta om ditt husdjur i tidningen? Maila ett högupplöst foto på dig och ditt husdjur samt ditt telefonnummer till redaktionen för Djurens Värld: djurensvarld@djurskydd.org

	HÄST- RAST- GÅRD	DINERAR MED LUFSEN		ELSTÖTS- FISK	EMELLER- TID	OLATER		MED AGE I COOL FILM	ÖVER- DÅDIG
	SJÄLV- KRITISK HUND?								RUSAR IVRIG
					DIKT- RAD				
	GOSSE SOM KARPFISK						MUMSA FLODEN I NORR		
ÄR BÄST MED HÄST	VÅMMAR	TOPP- NOTE- RING	STE- GADE FÖRENA	AVGUDA OKRI- TISK	KYRKO- SÅNG	SNOK SLUTT- NING			
									MUN- KLYV- NING
SUGER EJ PÅ ATT SUGA			KLAN- DER		HAFSIG A LA MAJA				
SLÅ IN						BETYDER JÄMT JÄMT	JAG LEDFÖR- ÄNDRING		
TESTAR					BÄDD- LINNE HOPPAR KALLE			ÄR I STÅND ATT	
RÄTTADE SIG EFTER	PRÄKTIG VÄVNAD		BIL- MÄRKE LÄSDON				KANSAS OLJE- VÄXT		
LUNG- SIUK- DOM				TRAN- SPORT- BIL	HUVUD- STAD I LAND MED DUBBEL- ÖRN I TOPP	SKYTTE- FORM HASTA			
		VARG- HONA KRYP							
STARR- BLIGAR			SLID- HORNS- DJUR					VILLE RINGA HEM	
ANSEDD AV TONGIVANDE KRETSAR					HEMLIG- HUSET				

Konstruktör: Lemur-kryss www.lena-holmlund.com

Rätt lösning till korsordet i nummer 1-2020:

DE FÄRGADE RUTORNA BILDAR ETT ORD = LÖSENORD

Skicka lösenordet till Svenska Djurskyddsföreningen,
Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede,
eller maila till redaktionen:

info@djurskydd.org

**TÄVLA
MED
OSS**

Senast den 17 aug 2020 vill vi ha ditt svar. Glöm inte att ange din post-adress. Bland de rätta lösningarna dras en vinnare som får tre trisslotter hemskickade.

	HONA MED KRONA	HAR YVIG SVANS	SKADA	KORPA	RI- SLAG I SÅNG	PÅ DEN TRIVS HÄST, GIRAFF OCH KAMEL	AV- KOMMA	PLUGGA OCH NOTA	TA ÖVER	FOSFOR	STÅR MTT I GATAN?	BUSKE	ÄR PLADDER- MUSEN
	STÅR PÅ PASS					FÄGEL SOM ÄR ENDEMIK PÅ NYA ZEELAND							
	NÄBBIG HONA PÅ HÅNDET					TEXT- RÄTT- NING							
						FÖRT- PLANT- NING HOM SLÄKT							
	↓					SIGNAL- KÄFFE- FILTER							
	D	R	O	T	T	N	I	N	G				
	J	Ä	G	A	R	E	A	L	A	R	M	J	
	R	U	V	A	A	R	M	T	A	G			
	R	G	O	L	V	E	T						
	P	A	N	D	A	L	E	T	A	L			
	Å	L	E	L	A	I	N	E					
	M	I	D	N	A	T	T						
	L	U	K	A	S	E	T	Y	D				
	R	A	D	E	R	N	A	Y	G	E	M	A	N

Konstruktör: Lemur-kryss www.lena-holmlund.com

Grattis Eva Gustafsson, Trosa, som blev förra numrets korsordsvinnare.

Avsändare: Svenska Djurskyddsföreningen, Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede

PÅ SPANING I NATUREN

Vid lappugglans bo

Att sätta upp fågelholkar för våra bevingade vänner är en trevlig syssla som många ägnar sig åt. Men det går också att skapa bostäder åt fåglar på ett annat sätt. Ett sätt som faktiskt många större fåglar är mycket beroende av och dessutom mycket spännande!

Text & foto: Göran Ekström

I ngen av våra falkar eller ugglor bygger sina egna bon utan övertar redan befintliga bon som andra arter byggt tidigare år. Visserligen kan berguven krafsa ut en liten grop i en sandig sluttning eller lägga sina ägg direkt i en svag fördjupning på berghylla. Men är det mer rejäla boplatser som behövs är en del arter i behov av utomstående hjälp. Ibland är det ihåligheter i träd som hackspetten skapat eller risbon av typ duvhök, ormvråk eller liknande som är ledigt för året, som begagnas. Här finns alltså möjligheter för den händige att göra en värdefull hjälpsats med konstgjorda boplatser. Vill man bygga ett risbo är det bara att placera några kraftiga kvistar som ribbor till underlag på två andra tvärstående grenar som står ut från trädstammen. Tunn ståltråd brukar räcka för att hålla fast denna grund i bygget. Sedan lägger man ett rejält tilltaget fäng mindre och tunnare grankvistar uppe på toppen. Sist kan det vara hänglavar eller sönderbruten bark av tall eller näverbitar från björk som underlag för honan att lägga sina ägg på. Höjden kan vara fyra meter eller högre. Att kontakta markägaren för tillstånd är givetvis aldrig fel. Ofta är markägare själva naturintresserade och vill ha rapporter varje år om det blir några häckningar av olika arter och hur det går med det hela.

När det gäller att närma sig ugglorens nyss utflugna ungar vid boplatserna ska man alltid vara lite försiktig och inte klampa på för framfusigt. Ibland kan honan vara lättirriterad eller någon enstaka gång till och med gå till anfall. Det gäller i så fall att inte komma allt för nära ungen eller ungarna och lyssna efter de vuxnas varningsljud som brukar höras i förväg. Att kolla upp dessa bon för att se om de är bebodda varje försommar är en verkligt spännande verksamhet.

Det var med spännande känsla jag återkom till lappugglornas skog, det året då denna bild togs. Året innan var jag uppe i en gran och byggde det risbo åt ugglor som jag nu återkom till för att kontrollera. Skulle det vara bebott? Redan på avstånd hörde jag hur en unge tiggde mat och fick därmed svar på min fråga. Flera ungar hade redan lämnat boet för att sitta lite varstans och ljudmässigt avslöja sin placering i omgivningen.

Då jag suttit och väntat en stund vid den bildmässigt mest perfekta ungen, som satt på en liggande björkstam blev jag rikligt belönad. Som fåglarnas fastighetsskötare är det ju inte för mycket begärt att få komma på objudet men försiktigt hembesök lite då och då. ■